

פורטוקול מס. 20

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
שהתקיימה ביום ה', ט" באדר, תשי"ב - 6,3,52 בשעה 8,30

נכבדים: היו"ר ש. פרסיץ
מ. ארם
ח. בוגר
א. גרמן
ש. כפרית
א. רוזיאל-נאור

מזמנים: ב.צ. דינבורג - שר החינוך והתרבות
מר ארנון - מנהל אגף החינוך
גב' סטנר - היועץ המשפטי למשרד החינוך

סדר-היום: (1) תשובות לשאלות;
(2) מצג הסטודנטים בירושלים.

היו"ר ש. פרסיץ:
אני פותחת את הישיבה, אנו עוברים
לסעיף הראשון של סדר-היום: תשובות

לשאלות.

רשות הדיבור למר ארנון.

מר ארנון:
פרופסור ריגר מסר לי את השאלות אשר נטאלו
כאן לפני 3 שבועות.

מר ארנון:

השאלה הראשונה היא על חבר-הכנסת
סמילנסקי: האם מקבלים המורים שכר בעד ביקורי תלמידי הסמינרים
בבתי-הספר? - התשובה היא: בעד ביקור סתם אין מקבלים כל שכר,
חבר-הכנסת סמילנסקי ודאי שמע על הדרכה, בעד הדרכה מקבלים המורים
המספלים בזה שכר קבוע, צורת ההדרכה אינה קבועה, על-כל-פנים הסדר
זה נהוג כבר עשרות בשנים וגם כיום,

שאלה שניה: האם מקבלים המורים שכר
עבור הכנת הצגות בבתי-הספר? איני יכול להגיד שקיים סידור כזה,
אני מאער כי כרגיל מכינים מורי בתי-הספר את ההצגות שלא על-מנת
לקבל פרס, אולם, ואני חייב לאשר זאת, קיים נוהג זה בהרבה בתי-ספר

בהם המורים המכינים את ההצגות מקבלים תשלום מסוים, כי כרגיל הכנת הצגה מחייבת עבודת שעות נוספות בשעות אחרי-הצהרים, ולפעמים שעות מרוגות, ואין לבית-הספר דרך אחת למצוא מורה שיסכים להכין הצגה אלא אם כן מטלמים לו עבור זה.

חברת-הכנסת ס. פרסיץ שאלה: מתי מקבלת גננת שכר ניהול, והאם היא זכאית לשכר זה כאשר היא מנהלת את עצמה? - התשובה היא: אינה רשאית, רק אדם העומד בראש מוסד של מ-2 כיתות ומעלה, ראוי לקבל דמי ניהול.

היו"ר ס. פרסיץ: מדוע 2 גננות בוגן אחד, עם השכלה שווה, אשר שתייהן אינן ראויות לפי השכלתם לשמש בתור גננות, מקבלת האחת שכר ניהול?

מר ארנון: האחת חייבת לנהל, כי ישנם גם תפקידים אדמיניסטרטיביים.

א. רזיאל-נאור: מה הוא סיעור התשלום?

מר ארנון: הוא מתחיל מ-5 ל"י לחדש.

חברת הכנסת ס. פרסיץ שאלה בנוגע לרישום הילדים לגנים במעברת תלמיות. לפי מה שהימעת מאנשים הקרובים לענין, מסתגר כי נרשמו רק 15 או 16 ילד לגן הכללי, וכ-20 ילדים לא נרשמו כלל. 6 מהרשומים עזבו את המקום ולכן 9 הנרשמים לומדים בגן ויצ"ו שהוא גן כללי.

היו"ר ס. פרסיץ: אני קיבלתי אינטורמציה על אותם הילדים הרשומים בעיריית ירושלים ויצ"ו שהם סודרו. אמט הודיעוני כי נמצאה הדירה הנוחה עבור הגן, מאחר שנוכחו לדעת שאכן 31 ילד בגיל-חובה מתבטלים עד כה. אני חפצה שתכדוק את הענין.

מר ארנון: אמנם נרשמו 31 אבל רק 15 מהם ציינו את הזרם.

נשאלנו כאן בנידון הקמת מבנה עבור זרם העובדים ליד המבנה של הזרם הכללי בבאר-אבע, לפני שהרישום העיד על הצורך בכך. לא הבינותי אם הסאילתה מלווה תביעה לערוך חקירה.

היו"ר ס. פרסיץ: וכי יכולים אנו להרשות לעצמנו הקמת בית-ספר ליד בית-ספר לפני שאנו יודעים למה נרשמו הילדים? האם אין בעצם המעשה ניהול הרישום שלא כהלכה?

מר ארנון: נצטרך ללוח אדם אשר יחקור זאת.

אד.

מר ארנון: חברת-הכנסת רזיאל-נאור שאלה בקשר לפעולות לשכת הנוער, אילו תנועות-נוער מותרות בנתי-הספר? - עד עתה היו מותרות התנועות הבאות: הצופים, בני-עקיבא ונע"ם. מר בן-יהודה הכניס לסוג תנועות הנוער המותרות גם את התנועה המאוחדת, התנאי מצד משרד החינוך לגבי תנועת-נמר שתהיה מותרת הוא: שתהיה זו תנועה המקבלת עליה את הוראות משרד החינוך ואת הוראות לשכת-הנוער, כמו-כן חייבת התנועה להצהיר שהיא אינה קשורה בטוהם זרם או מפלגה.

התנועה המאוחדת הודיעה כי היא מנתקת את קשריה עם המפלגה - אמנם אינה מסתלקת מרעיונות המפלגה - ומקבלת עליה את ההוראות הכלליות של לשכת-הנוער.

א. רזיאל-נאור: במה מתבטא ניתוק הקשרים עם המפלגה?

מר ארנון: זוהי תנועה חפסית המקבלת עליה את מרותה של לשכת הנוער.

א. רזיאל-נאור: התנועה הנקראת התנועה המאוחדת אינה תנועה חדשה, וידוע לכלם באיזו מידה יש דיוק באין הצהרה סתמית, מה פירוש הדבר שהתנועה מצהירה, ויחד עם זאת היא ממשיכה לחנך למי העקרונות והאידיאלים של המפלגה? התנועה המאוחדת מקבלת את השראתה ואת כיוונה מאותו המקור שקיבלה עד כה. אני מניחה שזוהי מפלגת הפועלים המאוחדת, היא מקבלת ממפלגה זו מדריכים, עזרה להקמת מחנות וציודם, היא אינה מקבלת זכות בחירה היות והנוער שלה הוא למטה מגיל 18. אין להניח שיד כה היא היתה קשורה למפלגה ואשרי ההצהרה פסק ונותק הקשר.

מ. ארם: סדוע אנו צריכים לחיות באווירה של שקר מוסכם אשר דומה לצביעות. כלנו יודעים שיט מדינה וישנן מפלגות, ואין נוער - בצורה זו או אחרת - שלא יגדיר את עצמו.

אני מציע לטר החינוך והתרבות, אשר מכיר את הבעיה, לבדוק את הדבר ולהכניס בנדון זה רפורמה,

היו"ר. ט. פרסיץ: הבעיה שהתעוררה כאן בנדון תנועות הנוער המותרות בנתי-הספר תעמוד בכל

היקפה כמעט מיוחד על סדר-היום של אחת מישיבותינו לאחר פגרת הפסח.

אני מפסיקה את פרשת האילתות, אנו מוכרחים לדון באותה שאלה שעמדה על סדר-היום ונדחתה פעמיים והיא: שאלת מצבם של הטוודנטים בירושלים.

א.ד.

היו"ר מ. פרסיץ:

קיבלנו את התזכירים, שמענו את נציגי הסטודנטים, ועלינו לקיים את הדיון על כך היום.

בתזכיר הצביעו הסטודנטים על 4 קסיים מיוחדים:
(1 שאלת הטיכון; 2 שאלת העבודה; 3 חוסר ספרי לימוד; 4)
שאלת העתודות וההטרעות בעבודה; 5 מצבת הקטה של רבים מהם אשר הם עולים חדשים.

בנדון עבודה הם נשאו ונתנו עם ליכת העבודה בירושלים ועם משרד העבודה על מתן עבודות זמניות וחלקיות לסטודנטים, אולם המסא-ומתן נמשך ונמשך וטרם נסתים.

האוניברסיטה מצדה איטרה את הקסיים שהסטודנטים מתחבטים בהם והציעה, בתור פתרון, כמה הצעות:

דאגה לטיכון נוסף. שוירי האוניברסיטה גייסו סכומים מסוימים להקמת 200 חדרים - זה היה לפני החכנית הכלכלית החדשה, איני יודע כמה חדרים מאפטר סכום זה לבנות כיום - אבל נניח ש - 200 חדר, מה שנדרש הוא בעצם רק מתן חמרי-בנין, זכות עדימות לקבלת חרי-בנין על-ידי המדינה, ובנדון זה הם מבקשים את עזרתנו. 200 חדר יקלו רק במקצת על בעיית הטיכון, המינימום הדרוש הוא 1400 חדרים, אם ייבנו 200 חדר ידרשו 1200 חדרים נוספים.

האוניברסיטה מצביעה על ההכרח ליצור יותר סטיפנדיות בארץ, הן מטעם המשרדים הזונים של הממשלה והן על-ידי העיריות.

נוסף לכך מבקשת האוניברסיטה לדאוג לספרי לימוד מחוץ-לארץ.

אשר לבעיות האחרונות שקוררו הסטודנטים - עתודות ועבודה - לא קיבלנו כל תשובה מהאוניברסיטה, איני יודעת אם מסוים שהיא חולקת על הצורך בכך או שהיא לא מצאה לנחוצ לאשר זאת, כי הדברים ברורים ומובנים.

אשר עיינו בחמר, מן ההכרח שנציע הצעות קונסטרוקטיביות. לית מאן דפליג, וכולנו מאוחדים בדעה, כי חובתנו, חובת ועדת החינוך, לעשות הכל כדי לאפשר לדור הצעיר לקנות דעה והטכלה ולהרחיב את אפקיו.

עלינו לראות לנגד עינינו ולהתחשב גם בקסיי המדינה וגם בקסיי הלומדים, אשר רוב רובם אינו בני עשירים אלא בני עניים. האוניברסיטה באה בהצעה ליצור קרן סטיפנדיה יותר רחבה. אני מכירה ויודעת יפה את ערך הסטיפנדיות, אבל אני יודעת גם את המצב הכלכלי של המדינה בכלל ושל הרשויות המקומיות בפרט, ואיני יכולה לראות את היסועה ממקורות אלה. גם אם העיריות תענקנה 10 - 5 סטיפנדיות כל אחת ואנו נצליח להגיע לעוד 100 סטיפנדיות - זוהי הנחה אופטימית מאד - לא יהיה בכך מסוים פתרון. אנו בכל-זאת צריכים לראות את אשר ניתן להיעשות בענין הסטיפנדיות, ולא דוקא סטיפנדיות לסטודנטים באוניברסיטה, אלא סטיפנדיות לתלמידי בתי-הספר התיכוניים, כי החינוך בבית-ספר תיכוני כיום הוא כה יקר, עד כי הוא הופך להיות נחלת בני עשירים, עמך אינו יכול לשלוח את בניו לבית-ספר תיכוני ללא סטיפנדיה.

אד.

היו"ר ט. פרויץ:

אני יודעת כי לשכות בני-ברית מעונינות בהקמת קיר לאוניברסיטה העברית. אני חפצה להציע לך, שהוא יעביר את ההחלטה לממשלה, לחייב את הנהלת המגבית המאוחדת ואת הנהלת המלווה לאסוף גם לבני-ברית לאסוף מתוריהם את הכספים הדרושים כדי להקים קריה אוניברסיטאית, לעת-קתה בבית-הכרם. המגבית לא צריכה לראות עצמה נפגעת על-ידי מימון זה. אני איני מתכוונת שהקריה האוניברסיטאית תהיה לעולם ועד קריה של בקתות או ביתני-עץ, אני מתארת לי שיתקינו לעת-עתה 100 צריפים, שכל אחד יהיו 6 חדרי-סנה. בצריפים עלה תוכל הממשלה אחרי זמן מה להשתמש לצרכיה היא במחנות ובמעברות. יש ביתנים שאפשר להעבירם, ההוצאות לכך אינן כל-כך גדולות.

בד-בבד עם פעולה ארעית זו, צריך לתת אמירות לבני-ברית להטיל על עצמם את הקמת הקריה האוניברסיטאית. בקופת בני-ברית הצטברו סכומים ניכרים המוצאים על כל מיני דברים - לא תמיד לצרכי התחיה הלאומית - וכדאי להציל סכומים אלה.

סטיפנדריות, אני מסיפה לרעיון זה כבר 25 שנה, אנו מוכרחים להקים ממעל הגרלה מיוחד, כעין מפעל "פיס", אשר יתן לנו אפשרות לממן את הסטיפנדריות, מבלי שזה יפגע במסים או בצרכים האחרים. אנו נתונים במצב קשה, וכדאי שתבחנו את ההצעה. דיבר על כך רמז המנוח, הוא הכסיר את הקרקע, וגם קפלן אמר לי לפני כשנה; אני חושב שיבוא יום והדבר יוגסם.

מ. ארמ: שלטון החינוך לדון ביאלת הסטודנטים הלומדים

בחוץ-לארץ, והשר השטיע כמה דברי טעם בנדון. אנו יכולים לחנך אנשים כאן, ומדוע לחוציא סכומים גדולים במטבע חוץ למען חינוכם בחוץ-לארץ? אבל אין אנו יכולים להכות בשני שוטים, מצד אחד להוציא את הסטודנטים ממעגל הלימודים בחוץ-לארץ ולהחזירם הנה, ומצד שני לא לתת להם כל אפשרות של לימוד כאן בארץ.

יש לנו, כמדומני, 2,250 סטודנטים באוניברסיטה בירושלים ו- 1,500 סטודנטים בטכניון ובבית-הספר הגבוה למספח וכלכלה בתל-אביב. זהו ציבור ניכר. 75% מהסטודנטים חייבים להתפרנס מיגיע כפיהם, ובאיזן עבודה? אחרי יום של עבודת בנין, אין הסטודנט יכול להתרכז בלימודיו; עבודה משרדית אין מאפשרים להם, כי המשרדים אינם מסכימים לעבודה חלקית או זמנית. וכך אנו מקיימים אוניברסיטה רק לבני עשירים. אולם, למעשה, מי הם רוב הסטודנטים? אנשי פלמ"ח, משוחררי צה"ל, עולים חדשים. כאשר לומדים מדעי הרוח או משפטים אפשר עוד איך שהוא להסתדר, אולם כיצד יסתדרו ויתפרנסו הסטודנטים של הפקולטה לרפואה, או הלומדים חימיה או הנדסה? והסטיפנדריות - הרי הן נזתנות למי שמקבל ציון טוב, וציון טוב יכול לקבל רק סטודנט אשר הוא מפוריין על-ידי נכסי אביו. כיצד יקבל ציון טוב סטודנט אשר עול הפרנסה רובץ עליו והוא צריך לעבוד וגם לחפש אחרי יום עבודה?

שיכון. לגבי כל הסיכונים המוקמים בארץ, פרט לסיכונים העוליים, צריך שיכון הסטודנטים ליהנות מזכות עדימות. אדם הרוכש לו שיכון, ואמילו בשיכון הוותיקים, יצא מדירה - נוחה או לא נוחה - והלך לדירה חדשה. אצלנו לא קיים כל תכנון בקשר לשיכון.

אד.

מ. ארמ:

הסטודנטים מתגוררים בתנאים איומים, ואפילו הטיכון הניתן מטעם האוניברסיטה אינו נוח ביותר. עם מתגוררים 6 - 3 בחדר אחד, וצריכים לחיות וללמוד, וכי אפשרי הדבר? חדר בירוסלים עולה כ- 30 לירות לחדש, האם יכול הסטודנט לשלם מחיר כזה? אם לא תיטעה, במהירות המכסימלית, פעולה להקים את הקריה האוניברסיטה, תאגד האוניברסיטה את כח המשיכה, והדבר יפגע במקצועות חיוניים כמו רפואה, חיימה והנדסה, והם חיוניים למדינה.

מספר הטיפנדיות הוא אפסי. גם הצבא החליט להעניק סטיפנדיות, אולם התנאי של הצבא הוא: עבור כל 4 חדשי לימוד בסטיפנדיה, צריך לשרת שנה בצבא. ולזה ייקרא סטיפנדיה.

אני מציע קודם-כל למצא הדרך ופתרון לבעיית עבודת הסטודנטים, לחייב את המטרדים הנוגעים בדבר להעסיק סטודנטים לעבודות זמניות או חלקיות. בענין הטיכון, אולי ימנה הסר ועדה מצומצמת אשר תזרז את הפעולה. ברור כי בשנת 1952 צריך לחול מפנה ביחס לכח המשיכה של האוניברסיטה לגבי הסטודנטים, בעיקר נוכח העובדה שאנו עומדים להחזיר 1,000 סטודנטים ארצה.

ה. בוגר: אני מיעץ לאוניברסיטה לא לפנות לאף גורם אחד, האוניברסיטה, מהכספים שהיא מקבלת באמריקה, יכולה להביא מיד 100 צריפים בטביל 500 - 600 סטודנטים, ולהתקינם מיד. האוניברסיטה יכולה גם להשיג את הכסף מבני-ברית, אבל לא מבני-ברית תתקין את הצריפים.

טו החינוך ב.צ. דינבורג: ברצוני לומר מנפס כללי על יחס הזלזול

לכח המשיכה של האוניברסיטה. לאוניברסיטה שלנו יש טח בעולם המדע, והיא נחשבת לאחד ממקומות המדע המכובדים ביותר בעולם. ואני מיעץ לחבר-הכנסת ארם ולחברת-הכנסת רזיאל-נאור להיות קצת זהירים בדבריהם כאשר הם מזכירים את האוניברסיטה. אני יכול לומר, כי במטח כל ההיסטוריה הישראלית, לא היה מקום מרכזי למדעי היהדות, כמו בירוסלים במטח 25 השנים האחרונות. פה נעשו שינויים בתפיסה ההיסטורית, הפילולוגית, ואנו הקימונו דור של חוקרים צעירים אשר הטפתו ניכרת בכל חיי הרוח של העולם. הזלזול הזה בערך האוניברסיטה מקומם אותי עד למעמקי הנפש, יענין אתכם לדעת כי אחד הבוגרים שלנו נתמנה כפרופסור מן המניין באוניברסיטה של פרינסטון, וכל המלומדים שלנו קיבלו הזמנות מכל האוניברסיטאות הגדולות ביותר של אנגליה וארצות-הברית.

לאוניברסיטה יש כח משיכה עצום, ואנו עובדים בתנאים שאין להעלותם על הדעת, ואני אומר כי הוועדה הזאת צריכה לטאת באחריות על הדברים אשר נאמרו כאן. יחס הזלזול הזה הוא אשר גורם לכך שהמלומדים יעזבונו - אנו נספק מלומדים לעולם, ואנו נייעזב.

אד.

שר החינוך:

בעיית מקומה של האוניברסיטה טרם נפתרה.
האוניברסיטה ביקשה להיות למען עיין בהצעות הטונות ולהחליט על כך עד מאי שנה זו. אם לא תהיינה הצעות אחרות, היא תקבל את הצעת הממשלה להקים את הקריה האוניברסיטאית על-ידי עין-כרם, במרחק של 6 - 7 ק"מ מהעיר. למקום יש חדרונות רבים, אבל היתרון הוא כי הם נותנים לנו שטח נרחב בן 2,000 דונם, והמקום נמצא במרחק של 6 - 7 ק"מ מהגבול.

שיכון. כיום יש שיכון ל- 300 איש, ובקרוב יוקם בנין נוסף ל- 200 סטודנטים. מוכרחים לדאוג בינה הבאה לשיכון לעוד 1,200 סטודנטים, אמרתי זאת לנציגי האוניברסיטה, ואנו נשתדל לפעול. אני מציע כי הוועדה תביע, בהחלטה מיוחדת, כי היא מאיעה שהממשלה תעזור לפתור את בעיית השיכון ל- 1,200 - 1,500 סטודנטים

עבודה. רוב רובם של הסטודנטים לומד ומתפרנס, זוהי תופעה רגילה, גם אנו עבדנו ולמדנו, צדק חבר-הכנסת ארם, הסטודנט צריך לעסוק ב גודה שאינה מוציאה אותו מחגרת לימודיו. אני חושב כי זו צריכה להיות הפוליטיקה של הממשלה להפוך את ירושלים למרכז גדול של מוסדות תרבות, מדע, מחקר ואמנות. המדינה תרויח מכך וגם האנטייה ירויחו, כי מפעליה אלה ישמשו מקור תעסוקה חשוב. גם הפעולות שאנו מתכננים כגון: הקמת ארכיון היסטורי מרכזי, ישמשו מקומות עבודה לסטודנטים.

א. רזיאל-נאור: אנו מדברים על פתרון בהווה.

שר החינוך ב.צ. דינגורג: תעודתה של הכנסת היא לבנות לא חיי טעה, אלא לעיות את צרכי השעה נקודת-מוצא לתיקון חיינו בעתיד. גם עכשיו יש עבודות כאלו, יש לממשלה הוצאת ספרים, ועבודות ההגהה וההדפסה יכולות להמסר לסטודנטים. ליד משרדי המסחר והתעשייה והחקלאות קיימות מעבדות, ויש להם צורך בלבורנטים, ואפשר להעסיק במלאכה זו את הסטודנטים.

אני מציע את הנוסח הבא: הוועדה ממליצה ומפנה את תשומת-לב המוסדות והמשרדים הממשלתיים לספק עבודה לסטודנטים, עבודות זמניות וחלקיות הקורות במקצועות הנלמדים על-ידי הסטודנטים, עבודה אשר תשתלב במקצוע הלימודי של הסטודנט.

מסיפנדיות. בתקציב הוכנס סכום של 250,000 ל"י למעוף מסיפנדיות, זהו סכום מועט, ועל הוועדה להמליץ על הגדלת הסכום.

הוועדה צריכה לבקש מכל אחד מהמשרדים יקבע מספר מסיפנדיות לצרכיו הוא. משרד הבריאות לתלמידי הפקולטה לרפואה; משרד החקלאות למקצועות החקלאות; משרד המסחר והתעשייה לתלמידים הלומדים כלכלה. הדבר נהוג בכל העולים, וברוסיה, למשל, אין חבל או פלך אשר אינו מקציב מסיפנדיות לסטודנטים.

סדר החינוך:

קיים מוסד בית ירחרי האוניברסיטה, אני
אדרוש זאת גם ממנו. קיבלתי הצעה מיהודי באמריקה על יצירת קרן
סטיפנדריות על שמו. למגבית יש ערך גדול, זוהי חובה לאומית, אבל,
מאידך גיסא, כל מי שיש לו כסף רוצה להנציח את שמו, ליחד את עצמו.
קרנות סטיפנדריה על-שם פלוני או אלמוני יש להם כח משיכה. הכרזות
של הממשלה והעיריות תמצאנה הד בציבור. על-ידי פעולה מתוכננת אפשר
יהיה בשנה-שנתיים לפתור את שאלת הסטיפנדריות, אשר יכולה להיות לברכה
גדולה לכל התרבות שלנו.

יש סטיפנדריות שלמות וחלקיות - הענקות
והלוואות, הענקה יש לתת לתלמיד הצטיין, לתלמידי בינוניים יש לתת
הלוואות, והלוואות תיצורנה קרן סטיפנדריות.

עתודות. היתה לנו ישיבה בנדון עם
ראש הממשלה והרמטכ"ל. הבעיה הדיקורית של הצבא היא בעיית הקצונה.
הענין אינו פשוט כל-כך. הסטודנטים משמשים כקצינים ביחידת מילואים,
ואי-אפשר להתאים את זמנם של כל אנשי היחידה לזמנו של סטודנט אחד.
במידה שהדבר יהיה אפשרי, הם הבטיחו לסדר זאת. קיימת גם ועדה המטפלת
בכך וגם בטחרור או דחיית יירותה של מורים בעתודות.

ספרי לימוד. אחת הבעיות היא גם
בעיית הוצאתם-לאור של ספרי לימוד. בירושלים יוצא-לאור כתב-עת
למתמטיקה שמסתתפים בו גדולי המתמטיקאים בעולם. אנו מחפשים
עזרה למימון הוצאתם-לאור של ספרי לימוד בדרגה גבוהה, אף-על-פי
שאין להם טוק בארץ.

א. רזיאל-נאור: אני חייבת תשובה לדברי הער, ולאן
דוק מבחינת הפולמוס, או מסווג שהוא
העיר לי. הדברים הם רציניים וטעונים הבהרה.

האוניברסיטה אינה קיימת 3 שנים,
היא קיימת 27 שנה. המגמה שהונחה ביסודה לא היתה בהחלט מוסתתת
על קטגוריות ממלכתיות, כל המחשבה יצריך להקיף דוקא פקולטות
ומחקרים כדי לפתח את חיי הרוח, עלתה לעת היהודי ביוקר-רב. ואיני
חושבת שדברים אלה טובעים במה שהאוניברסיטה עתה והשיגה. לו היתה
מונחת מחשבה ממלכתית בהקמת האוניברסיטה, לא היו צריכים היום
להרחיק נדוד לחוץ-לארץ כדי ללמוד מקצועות זרנים, והיתה כבר קיימת
פקולטה מסודרת לרפואה. אני חושבת שלא רק מותר לומר דברים אלה,
אלא חובה לאמרם. כסף לכך היה, והוא הוצא בטכומים עצומים. לא עברתי
גבולות ולא פגעתי בכבוד המדע, וכן לא פגעתי באותן הפקולטאות
האוניברסיטה הקיימה כמו: הפקולטה לרפואה, לחקלאות וכיוצא בזה.

דובר כאן על הקמת קריה אוניברסיטאית.
עם כל הדחיפות שאני רואה בהקמת סיכון מהאיים לכל הסטודנטים, אני רואה
במה שנאמר כאן פגיעה שמוכרחים לעמוד עליה. מה שאמרו כאן, פירושו
ויתור, אמנם בעקיפין, על הר-הצופים. זוהי הודעה על ביתור עם
ויתור גם יחד.

אד.

א. רזיאל-נאור:

עומדים להקים את האוניברסיטה במרחק
כה רב מהעיר, ויחד עם זה רוצים שהסטודנטים יתפרנסו, יעבדו בכל
מיני עבודות, וייעבדו גם בלינה, ואחר-כך יצטרכו ללכת מעבר לעין-
כרם, או לנסוע בתחבורה אשר לא תיפתר. אם כן, מתי יספיקו ללמוד?
שוב תיעשה הגיאה מעשית. האוניברסיטה צריכה לחפש גורם תרבותי וחינוכי
בחי העיר כולה, צריך להרגיש זווהי עיר אוניברסיטאית, ואילו אתם
עומדים לשכנה ע"י עין-כרם, באיזה אולימפוס, רק מסומ, שיט עם זמם
בן 2,000 דונם. מוטב לסקול את הדבר לא רק מבחינת השטח אלא גם מבחינת
הגורם שהאוניברסיטה צריכה להיות בירוטלים הבירה.

טוענים שהמצב קשה מנשוא, אין בנין קבוע,
הפקולטאות מפורזות, ואי-אפשר לשבת בחיבוק ידיים ולחכות להר-הצופים.
אם כן, הרי הגידו לשחות האתם מתכננים קריה ארעית, אשר תשמש אחר-כך
למטרה אחרת. איני יודעת כמה זמן תסכון האוניברסיטה בקריה הארעית,
ולכן חשוב שייאמר ברורות טוהו מקום ארעי אשר ישמש לתפקיד אחר.

פתרון בעיית הסטודנטים צריך להיעשות
בדחיפות. אי-אפשר מצד אחד להחזיר את הסטודנטים הלומדים בחוץ-לארץ
ומצד שני לא לעזור להם בדברים האלמנטריים ביותר.

ט, כפרית:

הבעיה היא קשה, ואנשיה אשר אינם מספלים
בה חייבים להזהר בהערכותיהם, אני מוכרחה
לומר שהדברים אשר נאמרו כאן בישיבה הקודמת על-ידי חברת-הכנסת רזיאל-
נאור היו קשים ובלתי מוצדקים, ולא התפלאתי לתשובת השר, דבריו היו,
לדעתי, די עצורים.

אנו עמדנו בפני בעיה הרבה יותר מצומצמת,
איננו דנים כאן על האוניברסיטה ועל היטגיה, עמדנו בפני תביעה פשוטה
לעזרה מצד סטודנטים הזקוקים לטיכון, לעבודה, ואין להם, ועלינו להתדל
לעזור.

איני מבינה את הצעקה בקשר למקומה של
הקריה האוניברסיטאית, כולנו שואמים ורוצים בהר-הצופים, אולם הוא
אינו בידינו. ליעתי אין המרחק קובע, ירוטלים מרחיבה גבולותיה,
ואיני יודעת היום איפה יהיה המרכז - החלק הצפוני או הדרומי של העיר.

שמענו שיש תקציב לבניית 200 חדרים,
עלינו לזרז את הפעולה. אין דרך אחרת אלא לפנות לכל הגורמים הצומקים
בטיכון.

עלינו להקדיש תשומת-לב לבעיית העבודה ולברר
זאת עם לשכת העבודה ועם משרד העבודה, עלינו להבטיח לסטודנטים מוגי
עבודה טובים במשרדי הממשלה.

שאלת העתודות היא שאלה חמורה, מוציאים
תלמיד באמצע שנת הלימודים לחדש ימים, יאלה זו חמורה גם לגבי
המורים, כי התלמידים טובליה מכך, ביחוד במקומות הקטנים איפה אין
אפשרות לחלק את העבודה בין מספר מורים, שמענו כי קיימת ועדה
המטפלת בכך, לי נראה כי תביעתנו צריכה להגיע לוועדה זו.

אד.

ח. בוגר: סיכון הסטודנטים, זו היא שאלה רצינית. לו הקימונו זיכון-סטודנטים על הר-הצופים, יתכן וכל הר-הצופים היה היום בידינו.

ישנה אפשרות לסדר יבודה הקטורה בלימודים לסטודנטים, אשר יכולה לזמם גם תוצרת ליצוא, והיא: איסוף מאובנים וצורות גיאולוגיות. כמה סטודנטים העוסקים בעבודה זו מרויחים יפה את לחמם. אנו עושים במאובנים, וקונים אותם מחוץ-לארץ לצרכי לימוד. מפעל של איסוף מאובנים יכול להיעשות בהיקף גדול ומסחרי, ועלינו למסור זאת לידם אשר יעבד נוסח מתאים ויוציא זאת לפועל. מפעל כזה יעסיק הרבה סטודנטים, יספק מאובנים לצרכי לימוד, ויתן לנו דיוויזיה, כי אנו יכולים למכור מאובנים וצורות גיאולוגיות שונות בחוץ-לארץ.

מ. ארם: אני מציע כי נבחר ועדה מצומצמת אשר תרכז את ההצעות שנשמעו כאן לפתרון בעיית הסטודנטים, ותביא את סיכומיה למליאה הוועדה בעוד שבועיים.

היו"ר ש. פרסיץ: לשאת ולתת עם המסרדים הטובים בקשר לתכנית הסטיפנדיות, זה מתפקידו של מסדר החינוך. בעיית הסטודנטים בירושלים, - דרישותיהם, ומצבם - הועברה אלינו ללימוד ולעצה. אנו קראנו את החומר, החלטנו דעות ונשמעו כמה הצעות. אם תסכימו, אני אסכם את ההצעות שהושמעו, גם את תביעות והצעות הסטודנטים, ואביא את הסיכום למליאת הוועדה אחרי פגרת פורים.

הוחלט: היו"ר ש. פרסיץ תביא את סיכום ההצעות לישיבת מליאת הוועדה בעוד שבועיים.

י. סמילנסקי: המסיף שעמד על סדר-היום בנדון הצעת החוק של בן-אשר נדחה מבווע לשבוע.

היו"ר ש. פרסיץ: אמנם נכון, על סדר-היום ישנה הצעת החוק של בן-אשר, וסדרה טיפלנו בה. אבל יש גם סעיפים דחופים אחרים שעלינו לסיים: (1) המלצות ועדת המסנה ליבוא ספרים; (2) סיום הדיון על מצב הסטודנטים; (3) חוק לניהול מוסדות ציבוריים. כמו-כן הבנת על אולחן הכנסת התקציב, אשר צריך לגמור אותו עד ל-31.3.

ברצוני לשאול את החברים, אם הם מוכנים, בזמן העוד נותר לרשותנו, לפתוח בדיון על הצעת החוק.

הוחלט: מתחילים בדיון על הצעת החוק.

היו"ר ש. פרסיץ קוראת את הצעת החוק.

אד,

המענו את נוסח הצעת החוק, רשמנו זאת
לפנינו, ונחזור לדון בהצעת החוק בישיבה

מ. ארם:

אחרת.

י. סמילנסקי:
מתי יהיה המסך הדיון? ההמסך צריך להיות רצוף.
לחוק זה יש מצב מיוחד, הוא טרם עבר את
הקריאה הראשונה. האלה העומדת לפני ועדת החינוך היא רק מתן חוות-
דעת את החוק ראוי וכבר לעבור לכנסת לקריאה ראשונה. אני חושב לכן
כי אין צורך בדיון ממצה, ואין גם צורך להכנס לפרטי החוק. אפשר לסיים
את הדיון הזה במסך זמן קצר.

היו"ר ט. פרסיץ:
התפקיד שהוטל עלינו הוא אחראי מאד. עלינו
לדון בכל הפרטים ולחשוב את אפשר להביאו,
בצורתו הנוכחית, למליאת הכנסת לקריאה ראשונה. אני, בתור יושבת-ראש,
יני יכולה לקבל עלי את סיום הדיון עד לפגרת פסח.

י. סמילנסקי:
אני מציע כי בישיבה הבאה נקדים טעה אחת
לדיון בהצעת חוק זה.

מ. ארם:
אני מציע ונחלים לסיים את הדיון בהצעת החוק
לפני פגרת הפסח.

א. רוזאל-נאור:
לדעתי אין כל קשר בין ההנחות שהונחו ביסוד
עיבוד החוק לבין המציאות שאנו עומדים בה.
איני מבינה כיצד אפשר לחייב סטודנטים לחזור ארצה ולחפש דרכים לקיום
הסטודנטים בארץ, ויחד עם זה לפתוח כל מיני אפקים גדולים ונהדרים,
שאינן טוט קטר בינם לבין המציאות. אני מציע שנדון בהצעת החוק רק
לאחר שננקה את השולחן מהדברים ההכרחיים אשר התחייבנו עליהם.

היו"ר ט. פרסיץ:
אני מעמידה להצבעה את 3 ההצעות שנשמעו כאן:

(1) הצעת חבר-הכנסת סמילנסקי : לקבוע בישיבה בעוד שבועיים
טעה אחת לדיון בחוק ולקבל
החלטה;

(2) הצעת חבר-הכנסת ארם: לדון בהצעת החוק לפני פגרת
הפסח;

(3) הצעת חברת-הכנסת רוזאל-נאור : לדון בהצעת החוק לאחר ניקוי
השולחן מכל האלות הדחופות.

הצעת חבר-הכנסת ארם נתקבלה, והוחלט לדון בהצעת
החוק של בן-אשר לפני פגרת הפסח.